

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 663/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I (predtým Okresného súdu Bratislava V) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-1T/65/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-1T/65/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje tiež prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadost'učinenie 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu pomerne strohej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi ako obžalovanému sa vedie trestné konanie pre pokračovací zločin neodvedenia dane a poisťného podľa § 277 ods. 1 a 3 Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období. Uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-6/NKA-ZA3-2019 z 28. októbra 2019 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, proti ktorému podal sťažnosť. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „prokurátor“) uznesením č. k. 1Kv 60/19/1100-12 zo 7. januára 2020 sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol. Po opravení právnej kvalifikácie

skutku uznesením ČVS: PPZ-6/NKA-ZA3-2019 zo 16. januára 2020 (z pokračovacieho zločinu daňového podvodu na pokračovací zločin neodvedenia dane a poistného, pozn.) a po skončení prípravného konania bola podaná obžaloba na Okresnom súde Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“), o čom bol upovedomený prípisom prokurátora č. k. Kv 60/19/1100-28 z 19. októbra 2020.

3. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ v podstatnej časti uvádza, že podaním z 2. marca 2021 požiadal o odročenie hlavného pojednávania z dôvodu pandémie COVID-19, termín hlavného pojednávania bol po akceptovaní jeho žiadosti určený na 21. jún 2021, avšak požiadal opätovne o jeho odročenie, pretože upovedomenie obhajcovi sťažovateľa nebolo doručené v zákonnej päťdňovej lehote. Nový termín pojednávania okresný súd určil na 25. október 2021, toto bolo odročené 9. februára 2022 z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa. Na hlavnom pojednávaní 9. februára 2022 okresný súd rozhodoval o námietke zaujatosti proti osobe zákonného sudcu (podanej obhajcom sťažovateľa 11. februára 2021, pozn.) uznesením, v zmysle ktorého samosudca nebol vylúčený z prejednávania trestnej veci. Po zmene zákonného sudcu a reorganizácii súdnictva nový zákonný sudca nariadil hlavné pojednávanie na 15. marec 2023, pričom sťažovateľ podal návrh na vylúčenie zákonného sudcu, o ktorom mestský súd rozhodol uznesením sp. zn. B5-1T/65/20205 z 9. augusta 2023. Proti uzneseniu o nevyhlúčení zákonného sudcu z prejednávania veci sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3Tos/94/2023 z 12. decembra 2023 ako nedôvodnú zamietol. Mestský súd uskutočnil hlavné pojednávanie až 6. októbra 2025, ktoré odročil na 23. február 2026. Sťažovateľ upriamuje pozornosť na to, že vec sa aj po viac ako piatich rokoch od podania obžaloby nachádza v štádiu návrhov na vykonanie dôkazov, čím sa sťažovateľ nachádza dlhodobo v stave právnej neistoty.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že mestský súd v napadnutom konaní nevykonáva žiadne úkony smerujúce k skončeniu veci, hoci uplynulo viac ako 5 rokov, čím v napadnutom konaní dochádza k porušovaniu označených práv podľa ústavy a dohovoru.

5. Sťažovateľ je toho názoru, že napadnuté konanie nevykazuje žiadne znaky komplikovanosti, jeho trestná vec (trestný čin neodvedenia dane a poistného a trestný čin daňového podvodu) patrí medzi štandardnú rozhodovaciu prax súdov a sťažovateľ je vo veci jediným obžalovaným. Nie je možné u neho vnímať správanie, ktoré by viedlo k oddialeniu konania, sťažovateľ riadne a včas uplatňoval svoje procesné práva a plnil svoje povinnosti. Sťažovateľ osobitne poukazuje na nečinnosť vo veci konajúceho súdu od roku 2022, keď došlo k reorganizácii súdnictva (tento údaj uvádza sťažovateľ nesprávne, pozn.), pričom zbytočné prierahy neboli zapríčinené sťažovateľom. K požiadavke priznania primeraného finančného zadosťučinenia poukazuje na nesústreďený postup mestského súdu, pričom „*ide o nečinnosť od obdobia súdnej reformy, tzv. súdnej mapy*“. S nečinnosťou súdu sú spojené pocity frustrácie, neistoty a nedôvery sťažovateľa vo fungovaní právneho systému.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Na tomto mieste ústavný súd považuje za vhodné ozrejmiť, že od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. súdna mapa), na základe ktorých prešiel výkon súdnictva vo veci sťažovateľa z pôvodne príslušného Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava I.

8. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že od podania obžaloby oznámenej sťažovateľovi 19. októbra 2021 pôvodne príslušný okresný súd sa snažil vo veci konať, avšak takmer všetky hlavné pojednávania boli odročené z dôvodu na strane sťažovateľa, ktorý taktiež opakované neúspešne vznášal námietky zaujatosti vo veci konajúcich sudcov, pričom v rokoch 2023 – 2025, teda 2 roky, zostal súd celkom nečinný až do nariadenia pojednávania na 6. október 2025, ktoré bolo odročené na 23. február 2026.

9. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa nemohol opomenúť princíp subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

10. Zohľadniac princíp subsidiarity, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

11. Trestný poriadok v § 55 ods. 3 zakotvuje inštitút sťažnosti pre nečinnosť, ktorou sa ktorákoľvek zo strán trestného konania môže domáhať, aby nadriadený súd určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu, a to v situácii, ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave pojednania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia. Uvedenú sťažnosť na prietahy je

potrebné podľa judikatúry ústavného súdu považovať za účinný prostriedok nápravy, prostredníctvom ktorého sa sťažovateľ mohol účinne domáhať ochrany svojich práv, ktorých porušenie namietal, pred nadriadeným súdom (porovnaj napr. I. ÚS 337/06, I. ÚS 168/2015, I. ÚS 518/2024).

12. Ústavný súd vo svojej ostatnej judikatúre nepodmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti využitím sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), a to aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá tento inštitút nepovažuje za účinný prostriedok nápravy, a to aj vzhľadom na to, ako je uvedený inštitút koncipovaný, kde nápravu má zjednať predseda namietaného súdu.

13. Tento prístup však nemožno automaticky aplikovať aj v prípade sťažnosti pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku. Je zjavné, že uvedený právny inštitút má inú povahu a koncepciu ako sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi súdu podľa zákona o súdoch. Sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku môže vybaviť priamo namietaný súd tým, že urobí úkon trestného konania uvedený v sťažnosti pre nečinnosť. Ak predmetný úkon urobí do pätnástich pracovných dní po prijatí sťažnosti a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť (§ 55 ods. 4 Trestného poriadku). Ak sa uvedeným spôsobom nepostupuje, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu (§ 55 ods. 3). O sťažnosti pre nečinnosť musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak zo strany súdu nedošlo k prietahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne, ak je sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu (§ 55 ods. 5).

14. Z uvedeného je zjavné, že sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku na rozdiel od sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch má devolutívny účinok, pričom uplatnenie tohto účinku je plne v dispozícii sťažovateľa (a to aj v prípade, ak namietaný súd urobí úkon uvedený v sťažnosti pre nečinnosť). Zároveň dochádza aj k priamej ingerencii predsedu namietaného súdu vyžadovaním jeho stanoviska k veci pri predložení spisu nadriadenému súdu. Nadriadený súd rozhoduje o veci v trojčlennom senáte, vec teda nepatrí do právomoci predstaviteľa správy súdu (predsedu nadriadeného súdu). Táto rozdielna povaha sťažnosti pre nečinnosť podľa Trestného poriadku oproti sťažnosti na prietahy podľa zákona o súdoch odôvodňuje aj rozdielny prístup k tomuto inštitútu.

15. V zmysle dostupnej judikatúry ESLP účinný prostriedok nápravy musí mať preventívny účinok (zamedzí ďalšiemu porušovaniu práv), reparačný účinok (dodatočne odškodní či inak napraví dôsledky zásahu do základných práv), musí byť reálne dostupný (keď sťažovateľ má reálnu možnosť ho iniciovať a dosiahnuť ním preskúmanie svojej veci) a konanie o náprave musí prebiehať podľa jasných a predvídateľných pravidiel v primeranej rýchlosti.

16. Z citovanej právnej úpravy a zo súdnej praxe vyplýva, že sťažnosť pre nečinnosť podľa Trestného poriadku je spôsobilá plniť preventívny aj reparačný charakter účinnej ochrany základných práv a slobôd, konanie o náprave prebieha podľa predvídateľných pravidiel

a v primeranom čase a pre sťažovateľov je vo všeobecnosti v tomto smere účinná smerom k ochrane ich práv.

17. Sťažnosť pre nečinnosť je účinným právnym prostriedkom nápravy, ktorého vyčerpanie je podmienkou na možnosť uplatniť ústavnú sťažnosť pred ústavným súdom. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ani netvrdí a ani nepreukazuje, že by sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku pred podaním ústavnej sťažnosti podal. Ústavná sťažnosť zároveň neobsahuje argumentáciu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. že sťažovateľ nevyužil tento dostupný právny prostriedok nápravy z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

18. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

20. Iba na okraj veci ústavný súd dodáva, že postup v napadnutom konaní už raz bol predmetom posúdenia ústavným súdom, keď sťažovateľ namietal, že okresný súd nerozhodol o jeho námietke zaujatosti konajúceho sudcu; ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 13/2022-23 z 12. januára 2022 odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu